

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
(Мінфін)

вул. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 206-59-47, 206-59-48, факс 425-90-26
E-mail: infomf@minfin.gov.ua Код ЄДРПОУ 00013480

10.05.2018 № 04210-02-2/12995
На № _____ від _____

Верховна Рада України

Народному депутату України
Колеснікову Д. В.

Щодо виконання Державного
бюджету України за 2017 рік

Шановні Дмитре Валерійовичу!

Міністерство фінансів України відповідно до доручення Прем'єр-Міністра України В. Гройсмана від 03.05.2018 №17316/1/1-18 до листа Голови Верховної Ради України А. Парубія від 20.04.2018 №11/10-1350 розглянуло Ваш депутатський запит від 19.04.2018 №19/180 щодо персональної відповідальності за невиконання Державного бюджету України за 2017 рік і повідомляє.

У 2017 році завдяки реалізації задекларованих Урядом реформ та запуску масштабних інвестиційних проектів (інфраструктурних, оборонних, енергоефективних) простежувались позитивні структурні зрушення в економіці у частині посилення інвестиційної складової розвитку та підвищення рівня доходів населення.

Реальний ВВП (у розрахунку I квартал 2017 року до I кварталу 2016 року) збільшився на 2,8 відсотка, у II кварталі 2017 року – на 2,6 відсотка (у розрахунку II квартал 2017 року до II кварталу 2016 року), у III кварталі 2017 року (за попередніми даними Держстату) – на 2,4 відсотка (у розрахунку III квартал 2017 року до III кварталу 2016 року), у IV кварталі 2017 – на 2,2 відсотка (у розрахунку IV квартал 2017 року до IV кварталу 2016 року). За підсумком 2017 року реальне зростання ВВП становило 2,5 відсотка.

Серед визначальних рис економічного розвитку у 2017 році можна виділити:

308942 * суттєве зростання заробітної плати, скоригованої на індекс споживчих цін (на 19,1% порівняно з 2016 роком) в умовах підвищення мінімальної заробітної плати до 3200 гривень, що було базою для розширення споживчого попиту населення.

Довідково. Номінальна середньомісячна заробітна плата штатних працівників у 2017 році збільшилася на 37,1 відсотка до 7104 гривень;

15.05.2018 11:22

101606

двозначні темпи зростання обсягів капітальних інвестицій (на 22,1 відсотка), що обумовлювало розвиток інвестиційно-спрямованих галузей промисловості та будівництва (на 26,3 відсотка). Позитивна динаміка капітальних інвестицій була сформована в умовах пожвавлення виробничої діяльності підприємств з формуванням на цій основі позитивних фінансових результатів у більшості видів економічної діяльності, поліпшення ділових очікувань та поступового послаблення інвестиційних ризиків на тлі відносної макрофінансової стабілізації та продовження процесів реформування;

покращання експортної спроможності країни (за даними Національного банку України вартісні обсяги експорту товарів та послуг збільшилися на 16,9 відсотка порівняно з 2016 роком) на фоні розширення інтеграційних процесів з європейським співтовариством та в умовах кращої зовнішньоекономічної кон'юнктури на основні товари вітчизняного експорту. Лідерами українського експорту залишались продовольчі товари та сировина для їх виробництва та продукція металургії.

Вартісні обсяги імпорту товарів та послуг зросли на 18,9 відсотка порівняно з 2016 роком. При цьому найбільшу питому вагу в імпорті товарів займали товари інвестиційного призначення (за групою "Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади" – 27,6 відсотка, обсяги імпорту зазначених товарів збільшилися на 31 відсоток). Тобто йде модернізація економіки та закладається основа для економічного розвитку в майбутньому.

Довідково. В умовах застосування положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, які регламентують питання вільної торгівлі, відбувалось збільшення вартісних обсягів експорту товарів до країн ЄС – за 2017 рік на 32 відсотки (питома вага в загальному обсязі експорту товарів – 35,6 відсотка). Вартісні обсяги імпорту товарів з країн ЄС зросли на 22,1 відсотка (питома вага в загальному обсязі імпорту товарів – 37,2 відсотка).

В цілому майже в усіх видах економічної діяльності відбувалось зростання.

Розширення внутрішнього попиту, відкриття нових підприємств, диверсифікація ринків збуту та сприятлива зовнішня кон'юнктура дозволили компенсувати негативний вплив від припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей, що, в свою чергу, вплинуло на погіршення виробничої діяльності гірничо-металургійного комплексу та електроенергетики.

За підсумком 2017 року зберіглася позитивна динаміка у промисловості – обсяг промислового виробництва зріс на 0,4 відсотка.

Найбільше зростання спостерігалось у хімічному виробництві – на 18,4 відсотка (зростання підтримувалося зовнішнім та внутрішнім попитом, відновленням роботи окремих підприємств), машинобудуванні – 7,9 відсотка (збільшення внутрішнього попиту на інвестиційну продукцію з високою доданою вартістю з боку суміжних галузей), виробництві гумових і пластмасових виробів, будматеріалів – 8,2 відсотка та текстильному

виробництві – 7,2 відсотка й виробництві харчових продуктів – 2,9 відсотка (високий споживчий та зовнішній попит з урахуванням диверсифікації ринків збуту). В загальному обсязі зростання виробництва у переробній промисловості становило 4,8 відсотка.

Довідково. У розрізі основних промислових груп у 2017 році обсяг виробництва споживчих товарів тривалого використання зріс на 13,9 відсотка, інвестиційних товарів – на 10,6 відсотка, споживчих товарів короткострокового використання – на 4 відсотки та товарів проміжного споживання – на 0,2 відсотка. Скорочення виробництва відбулося лише у групі енергія – на 7,7 відсотка.

Водночас спостерігалась позитивна динаміка і у сфері послуг:

оборот роздрібної торгівлі зріс на 6,5 відсотка та оптовий товарооборот – на 2,8 відсотка;

вантажооборот та пасажирооборот – на 5,9 відсотка та на 7,6 відсотка відповідно.

Єдиним видом економічної діяльності, який продемонстрував негативну динаміку, було сільськогосподарське виробництво – його обсяг зменшився на 2,7 відсотка. Це відбулось через збіг певних обставин, зокрема:

менші обсяги валового збору окремих сільськогосподарських культур через нижчу їх врожайність внаслідок несприятливих погодних умов у період вегетації, дозрівання та проведення збору;

складну епізоотичну ситуацію у тваринництві.

Інфляція на споживчому ринку в цілому за 2017 рік становила 13,7 відсотка.

Інфляційні процеси 2017 року були спричинені специфічними обставинами у сільському господарстві, певною інерцією перенесення ефекту зростання витрат у виробництві на кінцеві споживчі ціни, який посилювався високою динамікою сировинних та продовольчих цін на світовому ринку. Утім темпи зростання цін виробників у 2017 році зменшилися більше ніж удвічі порівняно з 2016 роком (16,5 відсотка та 35,7 відсотка відповідно), та є зіставними з цінами споживчого ринку, що дає підстави говорити про подальше поступове зниження темпів інфляції.

Загалом економічний розвиток у 2017 році, не дивлячись на певні негативні коливання окремих показників економічної діяльності, що, зокрема, були спричинені специфічними обставинами, формував основу для подальшого якісного економічного зростання в умовах реалізації задекларованих урядових реформ.

Продовження здійснення податкової реформи позитивно впливало на наповнення бюджету.

За 2017 рік до державного бюджету надійшло 793,4 млрд. грн., що більше ніж у 2016 році на 177,2 млрд. грн., або на 28,8 відсотка.

Найбільше зростання надходжень до державного бюджету за 2017 рік проти 2016 року спостерігалось за:

- ПДВ – «+78,5» млрд. грн.;
- конфіскованими коштами – «+29,7» млрд. грн.;
- акцизним податком – «+18,2» млрд. грн.;
- податком та збором з доходів фізичних осіб – «+15,2» млрд. грн.;
- дивідендами, нарахованими на акції – «+13,8» млрд. грн.;
- податком на прибуток підприємств – «+12,6» млрд. грн.;
- коштами, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України «Про Національний банк України» – «+6,2» млрд. грн.;
- рентною платою за користування надрами – «+4,2» млрд. грн.;
- ввізним митом – «+3,9» млрд. гривень.

Водночас з 1 квітня 2017 року було запроваджено новий порядок ведення Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість, який дозволяє здійснювати повернення сум податку, заявленого платниками до відшкодування у автоматичному режимі. Тобто механізм повернення сум бюджетного відшкодування податку на додану вартість став суттєво спрощеним і прозорим. За 2017 рік відшкодування сум податку на додану вартість становило 120,1 млрд. грн., або на 25,7 млрд. грн. більше ніж у 2016 році.

Крім того, пунктом 33 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу з вересня 2015 року запроваджено експеримент з фінансового забезпечення здійснення заходів з розвитку автомобільних доріг загального користування державного значення. В результаті дії експерименту у 2017 році перераховано до місцевих бюджетів на ремонт доріг 12,3 млрд. грн. за рахунок перевиконання показників надходжень митних платежів, що на 10,0 млрд. грн. більше ніж у 2016 році.

У 2017 році Урядом проводилася виважена політика видатків щодо фінансування першочергових видатків на оборону і безпеку, обслуговування боргу, підвищення розмірів соціальних стандартів, збільшення видатків на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг.

Видаткова частина державного бюджету за 2017 рік була виконана в обсязі 839,5 млрд. грн., що більше проти 2016 року на 154,6 млрд. грн., або на 22,6 відсотка.

Найбільш значущі для держави видатки – соціальні видатки, видатки на оборону та безпеку та на обслуговування державного боргу, були профінансовані у 2017 році у повному обсязі відповідно до розпису.

Так, видатки державного бюджету:

- на заробітну плату з нарахуваннями зросли проти 2016 року на 29,4 млрд. грн., або на 27,9 відсотка до 134,8 млрд. грн.;
- на обслуговування державного боргу зросли на 15,3 відсотка, або на 14,7 млрд. грн. до 110,5 млрд. грн.;
- на оборону та безпеку зросли на 18,6 відсотка, або на 22,7 млрд. грн. до 144,4 млрд. гривень.

Водночас у Державному бюджеті України на 2017 рік було передбачено встановлення з 1 січня мінімальної заробітної плати у місячному розмірі 3200 грн., що удвічі більше ніж на кінець 2016 року.

З 1 січня 2017 року посадовий оклад працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки встановлюється у розмірі прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 1 січня календарного року, тобто 1600 грн. (підвищення в середньому становило 36,3 відсотка порівняно з 2016 роком).

Загалом розмір посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки зріс з 1335 грн. у січні 2016 року до 1600 грн. у грудні 2017 року.

З 1 жовтня 2017 року в Україні запроваджено пенсійну реформу, якою передбачено ряд заходів з підвищення рівня пенсійного забезпечення громадян, зокрема осучаснення раніше призначених пенсій.

Осучаснення пенсій здійснено у межах коштів, що були передбачені у Державному бюджеті України на 2017 рік на пенсійне забезпечення та у бюджеті Пенсійного фонду України на 2017 рік.

Як результат, виплата пенсій у 2017 році здійснювалася своєчасно та у повному обсязі.

З метою забезпечення належного соціального захисту кожного громадянина України у 2017 році було здійснено поетапне зростання розмірів прожиткового мінімуму з 1 травня та з 1 грудня. У порівнянні з 2016 роком розмір прожиткового мінімуму на одну особу зросли грудень до грудня попереднього року на 10,1 відсотка з 1544 грн. до 1700 гривень.

Ураховуючи те, що прожитковий мінімум відповідно до Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні гарантії» є базовим державним соціальним стандартом, на основі якого визначаються розміри основних державних соціальних гарантій, у 2017 році відповідно зростали розміри пенсій і державних допомог.

З метою підтримки населення в умовах підвищення тарифів на газ та тепло, у 2017 році касові видатки з державного бюджету місцевим бюджетам за субвенцією на оплату енергоносіїв та житлово-комунальних послуг були здійснені у сумі 69,7 млрд. грн., що на 25,6 млрд. грн., або у 1,6 раза більше ніж у 2016 році.

Також у 2017 році було значно покращено фінансування капітальних видатків порівняно з минулими роками. Так, касові капітальні видатки державного бюджету у 2017 році становили 40,9 млрд. грн., що у 1,5 раза, або на 14,2 млрд. грн. більше ніж у 2016 році, та у 2,3 раза, або на 23,4 млрд. грн. більше ніж у 2015 році.

Дефіцит державного бюджету дотримано і виконано відповідно до затвердженого законом граничного обсягу.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» зі змінами визначено граничний обсяг дефіциту державного бюджету у сумі 77,6 млрд. грн., або 2,7 відсотка ВВП.

Фактично, дефіцит державного бюджету у 2017 році становив 47,8 млрд. грн., або 1,6 відсотка ВВП.

Загалом відповідно до європейської практики бюджетування загальноприйнятною межею для показника дефіциту бюджету є показник, що не перевищує 3% ВВП (Маастрихтські угоди).

Одним із основних завдань бюджетної політики, спрямованих на стабілізацію публічних фінансів, визначених Коаліційною угодою, Середньостроковим планом пріоритетних дій Уряду до 2020 року, Стратегією сталого розвитку «Україна-2020», Стратегією реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки, програмами співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, є поступове зменшення дефіциту державного бюджету та, відповідно, зниження державного боргу щодо валового внутрішнього продукту.

Затверджений у законах про Державний бюджет України (із змінами) показник дефіциту державного бюджету у 2015 році становив 4,1 відсотка ВВП (фактичний – 2,3 відсотка ВВП), у 2016 році – 3,7 відсотка ВВП (фактичний – 2,9 відсотка ВВП), у 2017 році — 2,7 відсотка ВВП (фактичний - 1,6 відсотка ВВП).

Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» передбачено граничний обсяг дефіциту державного бюджету на рівні 2,4 % ВВП (80,6 млрд. гривень). Такий показник встановлено з метою забезпечення поступового зменшення дефіциту державного бюджету та, відповідно, боргового навантаження на бюджет. Таку тенденцію щодо зниження дефіциту державного бюджету планується зберегти й у середньостроковій перспективі та досягти його рівня 2 відсотків ВВП вже у 2020 році.

У 2017 році Мінфіном проведено роботу щодо удосконалення законодавства з питань управління державним та гарантованим державою боргу, в тому числі внесено зміни до Податкового та Бюджетного кодексів України з метою уможливлення проведення активних операцій з управління державним боргом та приведення процедур здійснення державних зовнішніх запозичень у відповідність із кращими міжнародними практиками, а також з метою врегулювання деяких питань боргової політики (удосконалення порядку затвердження середньострокової стратегії управління державним боргом) та співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями.

У 2017 році продовжувалось здійснення заходів щодо розвитку внутрішнього ринку державних цінних паперів. Мінфіном спільно з експертами Світового банку було проаналізовано результати проведених аукціонів з розміщення ОВДП за останні роки та змінено підходи до проведення аукціонів, зокрема враховано необхідність збільшення обсягів випуску кожного інструменту до ліквідного об'єму, що можливо досягти шляхом проведення дорозміщення існуючих інструментів без випуску нових з таким самим строком обігу; запроваджено щотижневі консультації з первинними дилерами щодо попиту на ОВДП, в результаті яких запроваджене коригування графіка

розміщення ОВДП. Такі підходи забезпечують прозорість та передбачуваність дій емітента на внутрішньому ринку державних цінних паперів, що сприяє збільшенню довіри інвесторів, у тому числі іноземних.

За погодженням з Кабінетом Міністрів України Мінфіном залучено фінансового радника з питань управління державним боргом та здійснення державних зовнішніх запозичень.

У 2017 році також проведено роботу із забезпечення повноцінного доступу України на зовнішні ринки капіталу. У вересні 2017 року Україна здійснила перший з часів реструктуризації державного зовнішнього боргу у 2015 році випуск облігацій зовнішньої державної позики на основну суму 3,0 млрд. дол. США зі строком погашення 15 років за ставкою 7,375 відсотка річних. Загальні показники зацікавленості з боку інвесторів у новому випуску перевищили 9 млрд. дол. США. Цей випуск визнано кращим серед країн Центральної та Східної Європи, Близького Сходу та Африки, що означає, що інвестори довіряють Україні. Така операція стала важливим кроком для ефективного управління державним боргом та стабілізації фінансової системи України в майбутньому.

Здійснено заходи щодо активного управління державним боргом та забезпечення мінімізації ризику рефінансування державного боргу:

- здійснено обмін/викуп ОЗДП 2015 року першої та другої серій з доходністю 7,75 відсотка (на основну суму 1,2 млрд. дол. США та 0,4 млрд. дол. США відповідно) за рахунок коштів нового випуску, що знизило ризик рефінансування державного боргу наступних двох років та відкрило шлях для майбутніх правочинів з метою подальшого вирівнювання графіка погашення державного зовнішнього боргу України, а також сприяло стимулюванню попиту інвесторів на ОЗДП 2017 року;

- у жовтні 2017 року здійснено правочин з державним боргом (репрофайлінг) шляхом обміну облігацій внутрішньої державної позики в обсязі 219,6 млрд. грн., що знаходились у власності Національного банку України, на нові ОВДП з фіксованими процентними ставками, а також з прив'язкою доходності до рівня інфляції. У результаті здійснення репрофайлінгу погашення портфеля ОВДП Національного банку України відбуватиметься рівномірно – близько 12 млрд. грн. щороку, що дозволить розподілити навантаження на державний бюджет протягом 30 років. При цьому наявність одночасно ОВДП з фіксованою та плаваючою ставками забезпечує диверсифікацію відсоткового ризику.

Активізовано роботу з іноземними інвесторами та співпрацю з провідними міжнародними рейтинговими агентствами, зокрема, шляхом забезпечення прозорості процесу управління державним боргом та розкриття відповідної інформації. Протягом 2017 року суверенні кредитні рейтинги України були підвищені або підтверджені рейтинговими агентствами (Moody's підвищив з рівня «Саа3» до «Саа2» та прогноз зі стабільного на позитивний; Standard & Poor's підтвердив рейтинг «В-» та прогноз стабільний; Fitch Ratings підтвердив рейтинг «В-» та прогноз стабільний).

Загалом, забезпечено утримання на кінець 2017 року державного боргу та гарантованого державою боргу в межах їх граничних обсягів. На фоні покращання динаміки економічного й соціального розвитку України та продовження у 2017 році зростання економіки, започаткованого у 2016 році, а також зниження дефіциту державного бюджету з 2,9 відсотка ВВП за 2016 рік до 1,6 відсотка ВВП за 2017 рік показник відношення державного боргу України до ВВП також значно покращився – з 69,2 відсотка на кінець 2016 року до 61,5 відсотка на кінець 2017 року, а разом з гарантованим державою боргом – з 80,9 відсотка до 71,8 відсотка.

Отже, слід зазначити, що, загалом податково-бюджетна політика Уряду у 2017 році забезпечила вчасне реагування на нові виклики, сприяла відновленню фінансової стабільності, забезпеченню необхідними фінансовими ресурсами потреб оборони, соціального захисту, а також було здійснено важливі кроки в рамках податкової та бюджетної реформ.

З повагою

В. о. Міністра

С. МАРЧЕНКО

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ**

вул. Межигірська, 11, м. Київ, 04071, fax. (044) 425-96-01, (044) 425-94-59
E-mail: hr@minfin.gov.ua; infomf@minfin.gov.ua

08.05.2018 № 17040-26/47
На № _____ від _____

ДОВІДКА

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 05 травня 2018 року № 77-к на період відрядження Міністра фінансів України **Данилюка Олександра Олександровича** з 08 до 11 травня 2018 року виконання обов'язків Міністра покладено на заступника Міністра **Марченка Сергія Михайловича**.

Заступник директора
Департаменту - начальник
відділу персоналу

Г. КИЗИМЕНКО

